

KURATOR W PRZEPISACH KRO

A. KURATOR DLA OSOBY UBEZWŁASNOWOLNIONEJ CZĘŚCIOWO

I. Ustanowienie kuratora

1. Sytuacja częściowo ubezwłasnowolnionego. Sytuację prawną osoby ubezwłasnowolnionej częściowo ustawodawca zrównuje co do zasady z taką sytuacją dziecka w wieku 13–18 lat, w obydwu bowiem wypadkach przyznaje zainteresowanym ograniczoną zdolność do czynności prawnych (art. 15 KC). Licząc się jednak z tym, że ubezwłasnowolniony częściowo jest człowiekiem dorosłym oraz że stan jego zdrowia psychicznego z reguły nie wyłącza zdolności kierowania swym postępowaniem, jedynie czyni potrzebną dla niego pomoc w prowadzeniu jego spraw (art. 16 § 1 KC), ustawa zapewnia mu większą samodzielność aniżeli dorastającemu dziecku. Wyraża się to w dwóch odmiennych dla każdej z tych osób uregulowaniach. Po pierwsze, dla ubezwłasnowolnionego częściowo ustanawia się kuratelę (art. 16 § 2 KC), a nie – jak dla dziecka – opiekę. Po drugie, uprawnienia kuratora takiej osoby są dla wypadków typowych w zasadniczy sposób ograniczone, zgodnie bowiem z art. 181 § 1 kurator osoby ubezwłasnowolnionej częściowo jest powołany do jej reprezentowania i do zarządu jej majątkiem tylko wtedy, gdy sąd opiekuńczy tak postanowi.

2. Z zasady odpowiedniego stosowania do kurateli przepisów o opiece (art. 178 § 2) wynika, że kuratora dla osoby ubezwłasnowolnionej częściowo ustanawia sąd opiekuńczy (art. 145 § 2). Sąd ten dokonuje tej czynności z urzędu (art. 570 KPC); o potrzebie wszczęcia postępowania w przedmiocie ustanowienia kurateli uzyskuje informację od sądu, który orzekł ubezwłasnowolnienie, sąd ten obowiązany jest bowiem przestać z urzędu sądowi opiekuńczemu odpis swego postanowienia (art. 558 § 1 KPC).

II. Zakres kompetencji kuratora

1. Reprezentacja ubezwłasnowolnionego i zarząd majątkiem. Z przepisu art. 181 § 1, o czym już była mowa wyżej (Nb 1), wynika, że ustawa przewiduje – gdy chodzi o zakres kompetencji kuratora osoby ubezwłasnowolnionej częściowo – dwie różne sytuacje. Pierwsza występuje wtedy, gdy sąd nie skorzysta z możliwości upoważnienia kuratora do reprezentowania ubezwłasnowolnionego i do zarządu jego majątkiem, druga – gdy przyzna kuratorowi takie uprawnienia. Jako typową ustawa traktuje sytuację pierwszą, gdyż ujmuje ją jako występującą ex lege z chwilą powołania kuratora, drugą zaś jako taką, która może być wprowadzona ze

względu na szczególne okoliczności danego przypadku. Takie szczególne okoliczności występują wtedy, gdy stan zdrowia psychicznego ubezwłasnowolnionego częściowo każe przypuszczać, że sam on będzie miał trudności w prowadzeniu nawet spraw o mniejszym znaczeniu. W drodze argumentum a minori ad maius należy uznać, że możliwe są także sytuacje pośrednie, w razie wystąpienia których sąd opiekuńczy skorzysta z możliwości przewidzianej w art. 181 § 1 tylko częściowo, np. przyzna kuratorowi tylko prawo zarządu majątkiem ubezwłasnowolnionego częściowo i prawo reprezentowania tylko w sprawach związanych z tym zarządem. Sąd opiekuńczy może upoważnić kuratora do zarządu majątkiem ubezwłasnowolnionego częściowo i do jego reprezentowania bądź w postanowieniu o ustanowieniu kuratora, bądź w postanowieniu późniejszym, wydanym, gdy zajdzie taka potrzeba.

2. Sytuacja kuratora. Gdy sąd opiekuńczy postanowił, że kurator osoby ubezwłasnowolnionej częściowo jest powołany do jej reprezentowania i do zarządu jej majątkiem, sytuacja prawna tego kuratora jest bardzo zbliżona do sytuacji opiekuna, przy czym z zasady odpowiedniego stosowania do kurateli przepisów o opiece wynika, iż kuratela ta przypomina bardziej opiekę nad ubezwłasnowolnionym całkowicie aniżeli nad małoletnim. W takim wypadku do kuratora należy piecza nad osobą ubezwłasnowolnionego częściowo, zarząd jego majątkiem oraz jego reprezentacja (art. 155).

3. Kurator osoby ubezwłasnowolnionej częściowo sprawuje pieczę nad jej osobą, jednakże zakres tej pieczy jest w sytuacji typowej, gdy ubezwłasnowolniony częściowo pracuje, ma własne mieszkanie i sam dba o swe potrzeby osobiste i organizuje sobie życie, bardzo ograniczony. Podkreślić jednak należy, że w każdym wypadku kurator, o którym mowa, powinien starać się o to, aby ubezwłasnowolniony został poddany leczeniu odwykowemu przewidzianemu w ustawie z 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2137 ze zm.); wprawdzie wniosek do sądu rejonowego o poddanie osoby uzależnionej od alkoholu takiemu leczeniu składa gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych lub prokurator (art. 26 ust. 3 ustawy), ale kurator może złożenie takiego wniosku zainicjować. Kurator jest także legitymowany do wystąpienia – w razie istotnej zmiany w stanie zdrowia ubezwłasnowolnionego częściowo – bądź o uchylenie ubezwłasnowolnienia, bądź o jego zmianę na całkowite, gdyż samemu

ubezwłasnowolnionemu legitymacja w tym zakresie nie przysługuje [uchw. SN(7) z 10.11.1969 r., III CZP 56/69, OSN 1970, Nr 7–8, poz. 118].

4. Zarząd majątkiem. Jeżeli sąd nie upoważnił z mocy art. 181 § 1 kuratora do zarządu majątkiem ubezwłasnowolnionego częściowo, zarząd ten należy do ubezwłasnowolnionego. Może więc on w takiej sytuacji sam dokonywać czynności faktycznych dotyczących składników jego majątku, a spośród czynności prawnych – takich czynności, które nie są czynnościami rozporządzającymi ani zobowiązującymi w rozumieniu art. 17 KC oraz innych czynności, co do których ustawa tak stanowi (art. 20 i 21 KC). Natomiast na dokonanie wszelkich innych czynności ubezwłasnowolniony częściowo musi uzyskiwać zgodę kuratora. Gdy sąd opiekuńczy upoważni kuratora do zarządu majątkiem ubezwłasnowolnionego częściowo, dokonywanie czynności prawnych, jak też faktycznych dotyczących tego majątku należy do kuratora.

III. Ustanie kurateli

1. Ustanie kurateli. Zgodnie z art. 181 § 2 kuratela ustanowiona dla ubezwłasnowolnionego częściowo ustaje ex lege z chwilą uchylecia ubezwłasnowolnienia, ściślej z chwilą uprawomocnienia się ośnośnego postanowienia. Wypada uznać, że tak samo jest w wypadku zmiany ubezwłasnowolnienia częściowego na całkowite, jednakże w takim wypadku sąd opiekuńczy obowiązany jest ustanowić dla ubezwłasnowolnionego opiekę. Na opiekuna może być oczywiście powołany dotychczasowy kurator.

B. KURATOR DLA DZIECKA POCZĘTEGO

I. Przesłanki ochrony dziecka poczętego

1. Ochronę dziecka poczętemu zapewniało już prawo rzymskie, które ujmowało ją w paremię: nasciturus pro iam nato habetur quotiens de commodis eius agitur. Idea ochrony nasciturusa jest też powszechnie uznawana w czasach współczesnych; w szczególności postulat takiej ochrony został zawarty w Deklaracji Praw Dziecka uchwalonej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20.11.1959 r. Ochronę dziecka poczętemu przyznaje w dość szerokim zakresie prawo polskie (por. np. art. 4461, 927 § 2 KC, art. 75 KRO).

2. Jednym z przejawów ochrony nienarodzonego człowieka, jest możliwość ustanowienia dla niego kuratora (curator ventris). Kuratora takiego wolno powołać, „jeżeli jest to potrzebne do

strzeżenia przyszłych praw dziecka”. Słowa te m.in. oznaczają, że kuratora, o którym mowa, należy ustanowić wtedy, gdy strzeżenie przyszłych praw dziecka przez samych rodziców nie jest możliwe. Dodać do tego należy, że możliwości rodziców w tym zakresie są ograniczone, przed urodzeniem się dziecka nie przysługuje im bowiem władza rodzicielska. Przyjęcie tego poglądu może jednak wywołać wątpliwości co do jego zgodności z art. 182. Kuratorem ventris może być ustanowiony także jeden z rodziców, oczywiście o tyle, o ile między nim a dzieckiem nie zachodzi sprzeczność interesów. Kuratora tego sąd opiekuńczy ustanawia z urzędu (art. 145 § 2 w zw. z art. 178 § 2).

III. Zakres uprawnień.

Ustawa nie rozstrzyga, jaki może być zakres uprawnień kuratora ventris. W każdym razie odrzucić należy wynikającą z dawniejszej praktyki sugestię, że uprawnienia te sprowadzają się do ochrony przyszłych praw spadkowych dziecka; taka wykładnia stałaby w sprzeczności z brzmieniem art. 182, który mówi ogólnie o strzeżeniu przyszłych praw dziecka. Jest także niewątpliwe, że kurator taki może być upoważniony do podejmowania wszelkich czynności zapobiegawczych, jak np. zabezpieczenie spadku lub zapisu, jaki ma przypaść dziecku poczętemu, czy zabezpieczenie dowodów, np. dla przyszłej sprawy o odszkodowanie. Występuje natomiast rozbieżność poglądów co do tego, czy kurator dziecka poczętego może realizować jego przyszłe prawa, np. czy może przyjąć w jego imieniu darowiznę.

IV. Ustanie kurateli ex lege.

Jak to już zaznaczono wyżej (art. 180) zgodnie z art. 182 kuratela ventris ustaje z chwilą urodzenia się dziecka; następuje to więc ex lege bez potrzeby wydawania w tym przedmiocie orzeczenia o uchyleniu tej kurateli. Od chwili urodzenia się dziecka jego interesy reprezentują rodzice lub wyjątkowo – opiekun.

KURATOR DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

I. Przestanki ustanowienia

1. Kuratora dla osoby niepełnosprawnej (curator debilis) ustanawia sąd opiekuńczy (art. 145 § 2 w zw. z art. 178 § 2). Do ustanowienia kuratora przewidzianego w art. 183 konieczne jest kumulatywne spełnienie się następujących przesłanek:

- 1) ten, dla kogo kurator taki ma być ustanowiony, musi być osobą niepełnosprawną;
- 2) potrzebuje pomocy do prowadzenia swoich spraw.

II. Pojęcie niepełnosprawności.

1. Pojęcie osoby niepełnosprawnej w rozumieniu art. 183 obejmuje nie tylko poważne kalectwo, jak ślepotą, głuchota czy niemota, lecz także wszelkie takie stany organizmu, które w sposób poważny ograniczają możliwości zajmowania się swoimi sprawami, jak brak kończyny, nawet częściowy paraliż, obłożna długotrwała choroba, a nawet niedołęstwo wywołane upadkiem sił lub starością. W piśmiennictwie wątpliwości wywołuje to, czy dla osób zmagających się z chorobą Parkinsona lub Alzheimera sąd może ustanowić kuratora w trybie art. 183. Przeciwno takiej możliwości opowiedziała się np. D. Olczak-Dąbrowska, Wybrane rodzaje kurateli w praktyce sądowej, s. 95. W piśmiennictwie podnosi się, że ze względów humanitarnych przesłankę niepełnosprawności należy ujmować liberalnie (zob. A. Józefowicz, Kuratela ustanawiana dla osób ułomnych, NP 1975, Nr 7–8, s. 892). Jak się jednak wskazuje, szeroka wykładnia pojęcia niepełnosprawności nie może przekroczyć granicy, w której nieudolność osób, wynika z przyczyn zewnętrznych (np. z ciężkiej sytuacji rodzinnej, czy ekonomicznej). Za niepełnosprawność nie może też być uznany brak umiejętności potrzebnych do załatwiania swoich spraw. Tak A. Sylwestrzak, Kurator dla osoby niepełnosprawnej, PS 2014, Nr 9, s. 20. Co do pojęcia osoby niepełnosprawnej zob. art. 1 ustawy z 27.8.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1172 ze zm.). Zgodnie z przepisami tej ustawy (art. 2 pkt 10) niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodując niezdolność do pracy.

III. Pojęcie choroby psychicznej.

Ustanowienia kuratora debilis nie uzasadnia choroba psychiczna, ta bowiem powinna prowadzić do ubezwłasnowolnienia i ustanowienia dla osoby ubezwłasnowolnionej opiekuna lub kuratora przewidzianego w art. 181 (orz. SN z 5.5.1949 r., PN 1949, Nr 11–12, s. 523). Należy jednak uznać, że stan osłabienia władz umysłowych (spowodowany przede wszystkim wiekiem) niekwalifikujący się jako choroba psychiczna w rozumieniu przepisów o ubezwłasnowolnieniu, może być potraktowany jako niepełnosprawność w rozumieniu art.

183. Odnośnie do wątpliwości w tej mierze zob. też G. Matusik, [w:] Komentarze Prawa Prywatnego. Tom V, s. 1803–1804.

IV. Ograniczenia

1. Kurator debilis nie może być ustanowiony dla małoletniego, gdyż ten podlega pieczy dalej idącej ze strony rodziców lub opiekuna.

2. Z dalszej przesłanki ustanowienia kuratora debilis, jaką jest potrzeba udzielenia osobie niepełnosprawnej pomocy do prowadzenia jej spraw, wynika, że nie może być ustanowiony taki kurator tylko po to, aby towarzyszył osobie niepełnosprawnej. Jednakże z przyczyn, o których była mowa wyżej, także tej przesłanki nie należy traktować zbyt rygorystycznie.

V. Określenie uprawnień.

Zakres uprawnień kuratora debilis określa każdorazowo sąd opiekuńczy. Kategoryczne sformułowanie tego przepisu wskazuje, że takie określenie powinno się znaleźć w każdym orzeczeniu o ustanowieniu kuratora, o którym mowa. Kurator taki może być przy tym upoważniony do udzielania pomocy osobie niepełnosprawnej w prowadzeniu "wszelkich" jej spraw albo spraw określonego rodzaju. W takim ujęciu mieści się także powołanie kuratora debilis do przeprowadzenia nawet poszczegółnej sprawy, oczywiście o poważniejszym życiowym znaczeniu. Zakres kurateli zależy też od wniosku zainteresowanego, sąd opiekuńczy bowiem nie może mu narzucić kurateli dalej idącej, niż to wynika z jego wniosku. Sprawy, o których mowa, mogą być związane zarówno z zarządkiem majątkiem osoby niepełnosprawnej, jak i polegać na załatwieniu (załatwianiu) sprawy osobistej (spraw osobistych). Mogą to być czynności prawne, jak i faktyczne. O ile jednak kurator może wykonywać czynności faktyczne za niepełnosprawnego, to nie może wchodzić to już w rachubę w odniesieniu do czynności prawnych. Zob. H. Haak, A. Haak-Trzuskowska, Kodeks rodzinny i opiekuńczy, s. 280. Jak będzie bowiem mowa o tym poniżej, kurator nie jest przedstawicielem ustawowym niepełnosprawnego.

VI. Brak przedstawicielstwa.

Zgodnie z jednolitym poglądem doktryny kurator debilis jest powoływany tylko do niesienia osobie niepełnosprawnej pomocy, a nie do działania za nią. Nie jest więc jej przedstawicielem ustawowym (tak również orz. SN z 24.5.1995 r., III CRN 22/95, OSN 1995, Nr 9, poz. 134).

Dlatego osoba, dla której taki kurator został ustanowiony, zachowuje pełną zdolność do czynności prawnych, a sąd opiekuńczy nie może przy okazji ustanowienia dla niej kuratora wprowadzić jakichkolwiek ograniczeń tej zdolności. Natomiast osoba niepełnosprawna może udzielić swemu kuratorowi pełnomocnictwa, jakie uzna za stosowne.

VII. Uchylenie kurateli.

Kuratela debilis nie może trwać nadal, jeżeli osoba niepełnosprawna uznała, że stała się ona dla niej zbędna. To założenie zrealizowano w art. 183 § 2, w myśl którego kuratelę tę uchyla się na żądanie tej osoby. Ze wspomnianego sformułowania, jak i z przedstawionych wyżej założeń kurateli debilis wynika, że wniosek ten („żądanie”) jest dla sądu opiekuńczego wiążący.

KURATOR DLA OSOBY NIEOBECNEJ

I. Ustanowienie kurateli absentis

1. Kuratora dla osoby nieobecnej (curator absentis) ustanawia sąd opiekuńczy (art. 145 § 2 w zw. z art. 178 § 2) miejsca ostatniego zamieszkania lub pobytu osoby nieobecnej (art. 601 KPC). Ustanowienie. Z przepisów art. 184 § 1 wynika, że do ustanowienia kuratora osoby nieobecnej muszą być spełnione kumulatywnie trzy przesłanki:

- 1) nieobecność osoby, dla której kurator ma być ustanowiony, powodująca niemożność prowadzenia przez nią swoich spraw;
- 2) brak jej pełnomocnika (lub gdy pełnomocnik nie może wykonywać swoich czynności albo wykonuje je nienależycie);
- 3) konieczność ochrony praw nieobecnego.

2. Kuratora absentis ustanawia się dla osoby nieobecnej, a nie dla osoby w ogóle nieistniejącej lub nieznanej, np. dla nieznanego spadkobiercy (orz. SW dla m. Łodzi z 7.2.1963 r., BMS 1963, Nr 6, s. 55). Kurator absentis nie może też być ustanowiony dla osoby, która zmarła (orz. SN z 10.10.1950 r., C 248/50, NP 1951, Nr 12, s. 40). Jak się wydaje, stracił aktualność pogląd, zgodnie z którym osobą nieobecną jest osoba zaginiona w rozumieniu art. 29 KC. W takim bowiem wypadku istnieje podstawa do uznania tej osoby za zmarłą. Tymczasem zgodnie z brzmieniem § 3 omawianego przepisu, dodanym do niego przez art. 2 ustawy z 25.6.2015 r. o

zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2016 r. poz. 1271), nie ustanawia się kuratora dla ochrony prawa osoby, jeżeli istnieją przesłanki uznania ją za zmarłą. Jak się ponadto wskazuje, znaczenie wspomnianego paragrafu polega na przyznaniu sądowi, w sprawie o ustanowienie kurateli absentis, uprawnienia do badania, czy spełnione zostały przesłanki dla uznania danej osoby za zmarłą, a także na nałożeniu na ten sąd obowiązku zbadania tego, czy zaistniały przesłanki uznania kuranda za zmarłego. Nieobecność w rozumieniu art. 184 § 1 występuje wtedy, gdy miejsce pobytu osoby, dla której ma być ustanowiony kurator, nie jest znane, a nawet wtedy, gdy wprowadzie wiadomo, gdzie ona przebywa, lecz znajduje się w warunkach (odległość, odcięcie od świata) uniemożliwiających osobiste prowadzenie przez nią swoich spraw. Nieobecnością nie jest natomiast samo zaniedbywanie swoich spraw, nawet jeżeli ma ono charakter porzucenia warsztatu pracy, np. gospodarstwa rolnego. W orzeczeniu z 18.2.1969 r. (III CRN 427/68, BSN 1969, Nr 5, s. 73), SN podkreślił, że sam fakt nieobecności, bez równoczesnego wykazania przez osobę zainteresowaną, względnie ustalenia przez sąd z urzędu, że osoba nieobecna rzeczywiście nie może prowadzić swych spraw, nie stanowi podstawy do ustanowienia kuratora na podstawie art. 184 § 1.

3. Brak pełnomocnictwa udzielonego przez nieobecnego występuje zarówno wtedy, gdy nieobecny w ogóle nie udzielił pełnomocnictwa, jak i wówczas, gdy uczynił to w stopniu nie wystarczającym do ochrony jego praw. Gdy chodzi o ustanowionego pełnomocnika, który nie wykonuje swych obowiązków, to jest rzeczą obojętną, jaka jest tego przyczyna: niedbalstwo, nieudolność, brak przygotowania czy przeszkoda obiektywna. W grę mogą więc wchodzić przyczyny zarówno natury prawnej (np. całkowite ubezwłasnowolnienie pełnomocnika), jak i faktycznej (dłuższy pobyt za granicą).

4. Kuratela absentis ma przede wszystkim na celu ochronę interesów nieobecnego, ale w rachubę wchodzi także, jako przesłanka ustanowienia takiego kuratora, interes osób trzecich, które chcą zrealizować swe uprawnienia wynikające ze stosunków prawnych z nieobecnym; wskazuje na to treść art. 601 KPC, który m.in. przewiduje ustanowienie kuratora absentis na wniosek osoby zainteresowanej, a tą przecież nie może być sam nieobecny. Kurator absentis może być ustanowiony do ochrony praw majątkowych, jak też niemajątkowych nieobecnego. Zgodnie jednak z utrwalonym orzecznictwem kuratora takiego nie wolno ustanowić do wykonywania praw ściśle osobistych, jak np. do wytoczenia powództwa o rozwód [por. uchw.

SN(7) z 17.4.1948 r., C 493/47, OSN 1948, Nr 2, poz. 28 – uchwała ta dotyczy wprowadzenia kuratora procesowego, ale jej motywy można odnieść także do kuratora absentis] lub o zaprzeczenie ojcostwa (orz. SN z 29.5.1952 r., C 1020/52, OSN 1953, Nr 3, poz. 73).

II. Zakres obowiązków i praw kuratora

1. Wobec braku w tej materii unormowania uznać należy, że zakres obowiązków i praw kuratora absentis określa każdorazowo sąd opiekuńczy. Z teoretycznego punktu widzenia możliwe jest upoważnienie kuratora do załatwiania wszystkich spraw nieobecnego (oczywiście z wyjątkiem spraw ściśle osobistych – por. Nb 5), ale w praktyce z reguły wchodzi w rachubę załatwianie spraw określonego rodzaju, np. zarząd gospodarstwem czy przedsiębiorstwem. Kuratela absentis ma charakter instytucji zabezpieczającej, dlatego z reguły w jej zakres wchodzi dokonywanie czynności zwykłego zarządu, zależnie jednak od okoliczności, kurator nieobecnego może być upoważniony także do dokonywania czynności wykraczających poza taki zarząd.

2. Sąd opiekuńczy, rozpoznając wniosek kuratora absentis o zezwolenie na dokonanie czynności prawnej, przekraczającej zakres zwykłego zarządu majątkiem podopiecznego (art. 156 w zw. z art. 178 § 2), musi rozpatrzyć, czy planowana czynność prawna ma na celu ochronę praw podopiecznego, a m.in. szeroko rozumianych jego praw majątkowych (art. 184 § 1), oraz czy jest korzystna i celowa dla niego, a także czy odpowiada względom gospodarczym (post. SN z 24.2.1995 r., II CRN 155/94, Wok. 1995, Nr 5, s. 8).

3. Z celu kurateli nieobecnego oraz z faktu, że jej ustanowienie jest uwarunkowane brakiem pełnomocnika osoby nieobecnej, wynika, że kurator ten jest z reguły przedstawicielem ustawowym nieobecnego. Występuje w jego imieniu i interesie. Nie może zatem wytaczać powództwa w swoim imieniu i na swój rachunek. Zob. orz. SN z 23.5.2003 r., III CA 1/03, Legalis. Wspomniana okoliczność nie wyłącza jednak działania samego nieobecnego. Co więcej, ten, kto zna miejsce pobytu nieobecnego lub może ustalić łatwo jego adres i może się z nim bez szczególnych trudności skontaktować, nie może skutecznie kierować oświadczeń woli do kuratora zamiast do nieobecnego; dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy osoba zainteresowana celowo postarała się o ustanowienie kuratora nieobecnego, aby uniknąć bezpośrednich kontaktów z tym ostatnim (orz. SN z 5.9.1963 r., 1 CR 231/63, OSN 1964, Nr 5, poz. 105).

4. Z mocy art. 184 § 2 na kuratorze absentis ciąży szczególny obowiązek postarania się o ustalenie miejsca pobytu osoby nieobecnej i zawiadomienia jej o stanie jej spraw. Takie zawiadomienie nie zwalnia jednak kuratora z jego obowiązków, może jedynie prowadzić do ich ustania.

III. Ustanie kurateli

Z faktu, że ustawa nie reguluje kwestii ustania kurateli absentis, wynika, iż w zasadzie kuratela ta nie ustaje ex lege – nawet w wypadku zjawienia się nieobecnego (art. 180). Ten ostatni fakt oraz inne okoliczności powodujące, że kuratela absentis stała się zbędna, stanowi jedynie podstawę uchylenia kurateli przez sąd opiekuńczy (art. 180 § 1).

Przygotowano w oparciu o:

J. Gajda, Komentarz do art. 181-184 KRO, [w:] K. Pietrzykowski (red.), Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz. Wyd. 6, Warszawa 2020.